

OTEPÄÄ GÜMNAASIUM

RONJA VINDI

4.B KLASS

VANAD ASJAD MINU KODUS

JUHENDAJA TIIE JAANISTE

SISSEJUHATUS

Ma elan väga vanas talumajas. See on ehitatud aastal 1889. Selles majas elas perekond Sossi, kellest suurem osa olid arstid. Kui Sossid said aru, et see talu on neile ainult suvituskoht, siis kinkisid nad maja taluteenijale, minu vanavanaema Emilie Lillale. Tema tuli siia teenijaks rohkem kui sada aastat tagasi. Maja on olnud sama perekonna kodu kaua aega. Seal on sündinud mu vanaema, ema ja samuti mina. Aja jooksul on minu kodutallu kogunenud väga palju huvitavaid ja erineva ajalooaga asju. Soovisin neid täpsemalt uurida. Oma töö jaoks pildistasin esemed ja uurisin oma vanaema Vaikelt, mis need on, kuidas need meie majja on sattunud ja milleks neid on kasutatud. Kõik esemed on minu pildistatud ja info pärineb mu vanaema selgitustest.

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	1
1. EESMÄRK JA METOODIKA.....	3
2. ESEMED	4
2.1. Pilt lastest	4
2.2. Sõrmkübaraga poiss	4
2.3. Linnukesed.....	5
2.4. Mänguasjad	5
2.5. Lauluraamat.....	6
2.6. Album.....	6
2.7. Kannel.....	7
2.8. Sahtliga väike peegel	7
2.9. Nukk.....	8
2.10. Kalender	9
2.11. Kommipurk.....	9
2.12. Pealuu.....	10
2.13. Taluraamat.....	10
KOKKUVÕTE	12

1. EESMÄRK JA METOODIKA

Kuna meie kodu ja seal olevad esemed on väga vanad, soovin nende päritolu kirja panna. Eesmärk on esemete kohta käiv oluline ja huvitav info säilitada. Sellest tööst olen teinud stendettekande selleaastasel õpilaste teadusfestivalil ERM-is, kust sain ka soovitusel töö Akadeemiakeses avaldada.

Vaatasin oma kodus ringi ja palusin emal huvitavaid asju otsida. Küsisin vanaemalt (sündinud 1939. aastal), mis esemega tegu on. Panin tema loo kirja ja tegin esemest pildi.

2. ESEMED

2.1. Pilt lastest

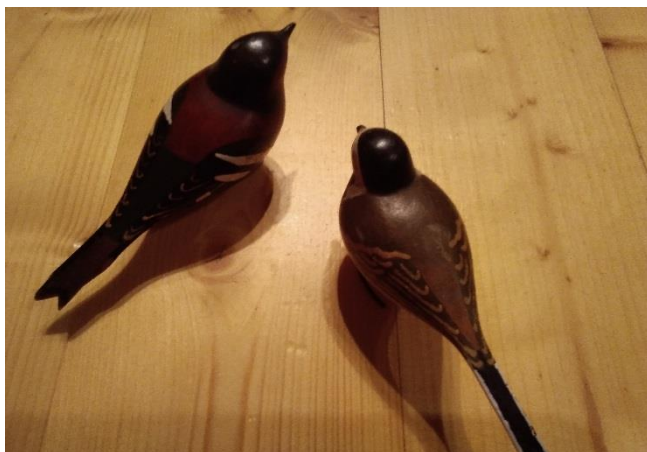
See pilt ripub meie elutoa seinal Vana-Metsakuru talus. Minu vanaema Vaike ristiema Emilie Madisson oli hea õmbleja. Ta õmbles Peterburi aadlikele riideid. Selle pildi kinkis oma õmblejale üks tema rikas klient ilusa kleidi eest. Kui algas 1917. aasta revolutsioon, pidi Emilie Madisson Peterburist koju Lõuna-Eestisse põgenema. Maali võttis ta kaasa. Kui minu vanaemast sai 23 aastat hiljem tema ristilaps, kinkis ta selle tüdrukutega pildi talle. Mu vanaema rääkis, et iga kord, kui ta kodus kartis või tal oli paha tuju, tundus talle, et need armsad ilusate riietega tüdrukud naeratavad just talle.

2.2. Sõrmkübaraga poiss

Sõrmkübarapoiss on saadud aastal 1928. Minu vanaema ema Emilie Lilla ostis selle Tartust. Poisi kõrval on nõelapadi ja tema käe ümber käib sõrmkübar. Täna hoiame seda kui iluasja ega kasuta seda aktiivselt.

2.3. Linnukesed

Linnukesed on saadud 1960. aastate alguses. Meie kodu lähedal Kodijärve mõisas asus tuberkuloosihaigete järelravihaigla. Patsiendid otsisid võimalust teenimiseks ja töötamiseks. Need linnukesed meisterdas üks patsient minu vanaema tellimusel. Pildile jäi kaks, aga tegelikult on neid puust linde meil kuus.

2.4. Mänguasjad

Need puidust mänguasjad – kurg, karjapoiss ja hobune – pärinevad 1940. aastate algusest. Mänguasjadega mängis minu vanaema Vaike siis, kui ta veel koolis ei käinud. Need on ostetud Saksa okupatsiooni ajal. Praegu ehivad nad meie elutoa seina.

2.5. Lauluraamat

Lauluraamat on pärit aastast 1881 ja saadud Kambja kiriku vöormündri Märt Sossi käest. Selles pole kirjas noodid, mille järgi laulda, vaid tuntud vanade laulude pealkirjad, mille viis tuli laulmisel eeskujuks võtta.

2.6. Album

See tugevate kaante ja paksude lehtedega album oli mu vanavanaema Emilie oma. Minu vanaema on seda kogu oma elu meil näinud. Albumis on väga palju fotosid inimestest, kes on ammu surnud. Huvitav on vaadata, kuidas inimesed ammu-ammu riides käisid ja missugused soengud naistel olid.

2.7. Kannel

Kandle tegi minu vanavanaisa Peeter endale ise. Kui tema kannelt mängis, siis tema abikaasa alati laulis. Minu vanavanaema ja vanavanaisa olid mõlemad Metsakuru talu teenijad. 1937. aastal nad abiellusid ja said hiljem selle talu pärisomanikeks. Täna ei mängi seda kannelt keegi. See seisab meil kapi otsas ja ootab, millal keegi ta ära parandab ja mängima hakkab.

2.8. Sahtliga väike peegel

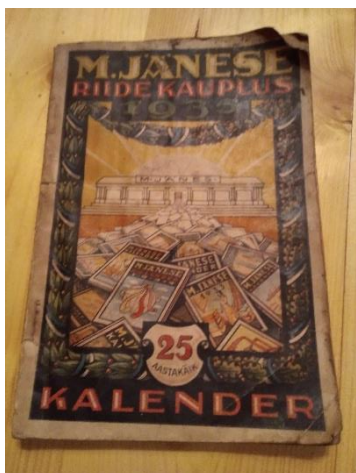
Peegliga ehtekarp kingiti mu vanaema Vaikele tema leeripäeval aastal 1961. Mu vanaema leeritati Nõo kirikus. Seitse aastat tagasi kutsuti ta kuldleeri, kus oli veel kuus tema leeriõde ja -venda. Selles karbis hoiame vanu märke ja ehteid.

2.9. Nukk

Nuku pea koos rindkeregaga osteti mu vanaemale 1940-ndatel. See oli väga kallis ese, sest maksis sama palju, kui tema ema vasikamüügist raha sai. Käed, jalad ja kere õmbles nukule mu vanavanaema Emilie. Tänapäevaks on nukk nii õrn, et temaga mängida ei saa.

2.10. Kalender

Eestis olid kuulsad nn Jänese kalendrid. Tartus oli poeomanik M. Jänese. Kui klient ostis tema kauplusest riideid, anti talle kalender tasuta kaasa. See kalender on 1935. aasta oma. Kalendris on õpetused elamiseks, külvikalender, reklaami ja palju muud huvitavat. Kuna kalender on kirjutatud teistsuguste tähtedega, on seda päris raske lugeda.

2.11. Kommipurk

Kommipurk on saadud Pangodi poest 1946. aastal. Purgi sees müüdi klaaskomme. Muidugi poes ei müüdnud klaaskommi purki, vaid neid saadi leti pealt. Kui kommid olid purgis otsa saanud ning sa juhtusid leti juures olema, siis sa said kommipurgi endale, kui juhuslikult

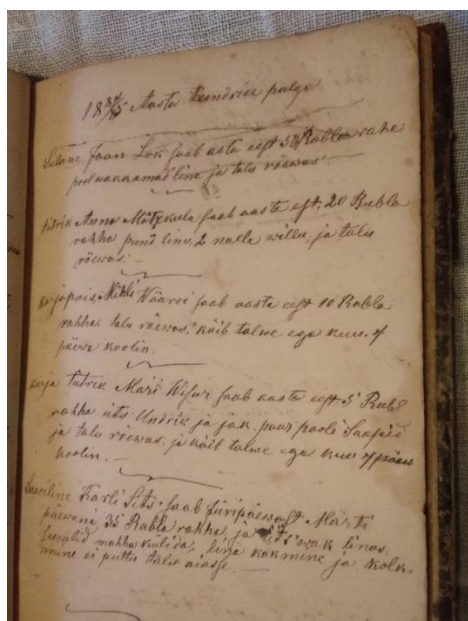
poemüüja seda endale ei võtnud. Meie kasutame seda oma majas praeguseni ning hoiame selle sees jahu.

2.12. Pealuu

See pealuu on olnud meie kummutisahtlis peidus sada aastat. Koljule on ladina keeles kirjutatud pealuu või aju osade nimetused. See oli meie talu omanike, arstide õppevahend.

2.13. Taluraamat

Seda taluraamatut on hakatud pidama aastal 1872. Siia on kirjutatud taluteenijate nimed ja palgad, mis neile maksti. Palka maksti rõivastes, toiduainetes, rahas, viljas. Mõnikord arvestati palgast maha ka teenija ravimid. Raamatust saab järeldada, et paljud teenijad jätsid oma palga

välja võtmata ja ootasid, millal summa suuremaks kasvab või millal raha millegi kallima jaoks vaja on. Raamatus on kirjas ka ajutiste tööliste palgad, näiteks uute hoonete ehitajate omad.

KOKKUVÕTE

Oma uurimistööd tehes sain palju teada oma kodu ajaloo kohta. Sain teada, et meie majas elasid arstid, kellelt on meile jäänud palju õppevahendeid. Palju asju on seotud ka talu ajalooaga. Mõned esemed on minu koju sattunud kingitustena sugulastelt. Mõne on ka minu vanaema või vanavanaema isa ostnud. Eriti meeldisid mulle mänguasjad, millega mu vanaema Vaike lapsena mängis.